

ПРОБЛЕМА РОЗРОБКИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ІКТ-КОНЦЕПЦІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

*Часнікова Олена Володимирівна,
старший науковий співробітник Інститут педагогіки
НАПН України, канд. пед.наук*

Система освіти та її результативність висвітлює перебіг суспільних змін, не лише ілюструє процес державного розвитку, є механізмом і засобом власне цього розвитку, становить підґрунтя для наукового аналізу сучасного стану багатьох складових, у тому числі й розмаїття аспектів упровадження ІКТ в освіті.

Більшість європейських країн розробили і впроваджують свої національні ІКТ-концепції як широке коло дій на державному рівні, що забезпечує користування Інтернет практично всіма громадянами, набуття ІКТ-компетентності в системі освіти різного рівня й призначення, а також зумовлює конкретизацію ІКТ-стратегій в освіті як ключовій державній галузі.

Аналіз ІКТ-концепцій, створених у вітчизняній освітній теорії і практиці, вважаємо актуальною проблемою, такою, що потребує дослідження в декількох площинах: як концепція, як стратегія впровадження концепції, як реальний досвід тощо. Освітня практика, стосовно реалізації ІКТ-концепцій у більшості випадків звучать переважно гасла. Підставою цього твердження є стан використання ІКТ у процесі навчання на всіх ланках освіти: на жаль, вони в інтерпретації реальної освітньої практики переважно виконують функціонал «ручки», тобто засобу фіксації інформації на тому чи іншому рівні складності. Світовий досвід, який понад 20 років пропонується освітянам України зарубіжними партнерами (освітні проекти Інтел, Майкрософт та ін.), показує, що призначення ІКТ – створювати, розвивати й реалізувати інноваційні ідеї в усіх сферах життєдіяльності держави і людей.

Досвід концептуального підходу до функціонування Силіконової долини – підтвердження виключної місії ІКТ-концепцій у світовому соціально-економічному прогресі.

Постає питання про ефективність тих ІКТ-концепцій, які можна було б визначити провідними в освіті України. Оскільки ІКТ-концепції діалектично пов'язуються з такими глобальними поняттями, як інформаційне суспільство та інформатизація освіти, то мають забезпечуватися глибокою науковою розробленістю, апробацією, достовірністю, законодавчими документами, висококваліфікованими фахівцями, матеріально-технічними ресурсами тощо, тобто регламентуватися єдиним, визначальним державним задумом.

Навіть побіжний погляд на законодавче поле першого двадцятиріччя державної незалежності стосовно ІКТ дозволяє стверджувати, що концептуальний погляд на проблему ознаменовує в основному Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» [1]. Прийнятий у 1998 р., цей закон протягом наступних років систематично оновлювався й доповнювався (2006, 2011, 2013, 2016), чим засвідчується чим

засвідчується важливість забезпечення саме концептуального підходу до розв'язання завдань суспільно-державного значення.

Серед прийнятих у період з моменту здобуття незалежності документів лише два позначені як концепції: Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, затверджена Постановою МОН України [2], та Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) [3]. Обидві концепції за формальними ознаками відповідають призначенню, проте відтворюють, скоріше, бажаний погляд на впровадження ІКТ. Наприклад, у Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа) йдеться лише про те, що учні мають володіти комп'ютером. Для концептуального погляду цього, очевидно, замало.

Інтеграція України в європейську спільноту держав, зокрема в європейський освітній простір, активний запит громадян на конкурентну освіту, потужні теоретико-методологічні дослідження вітчизняних науковців у різних галузях економічних і соціальних знань зумовили оновлення раніше визначених наукових засад і законодавчих підходів до впровадження ІКТ у систему освіти та вироблення принципово нових документів, які за перспективністю цілей і ґрунтовністю змісту можуть визнаватися ІКТ-концепціями. ІКТ-концепції в освіті України, створені за час державної незалежності, віддзеркалюють перебіг власне суперечливого процесу державотворення. Будучи інноваційними за призначенням, пропонувані для освіти концепції, закони, стратегії, програми тощо тривалий час ґрунтувалися на традиційних, чи навіть дещо застарілих, засадах суспільно-державного розвитку. Законодавче утвердження Концепції Національної програми інформатизації та періодичні зміни інноваційного характеру, які вносилися в її зміст стосовно ІКТ в освіті в цілому, засвідчили прогресивні тенденції концептуального значення.

Маркерами позитивних змін, що супроводжують процес розвитку інформаційного суспільства в Україні та оновлення системи освіти, стали Концепція Нової української школи й Концепція забезпечення здобувачів середньої освіти Е-підручниками та іншими електронними освітніми ресурсами «Національна освітня електронна платформа». Прийняття цих концепцій суспільством і державою на рівні загальних цінностей оптимізує подальший розвиток ІКТ в освіті.

Отже, найближчі перспективи наших наукових розвідок пов'язуємо з виявленням нових тенденцій концептуального значення в освітній практиці, зорієнтованій на ефективне використання ІКТ, вивченні їх впливу на подолання протиріч в освітньому просторі України.

Список використаних джерел

1. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України № 75/98-ВР від 04 лютого 1998 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджена Міністерством освіти і науки України 20.12.2000 р.). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>

3. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа): Постанова Колегії МОН України, Президії АПН України № 12/5-2 від 22.11.01 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/2712/